

Први скуп Глобалног форума за избеглице, Женева, 16-18. децембар 2019. године

Глобални форум за избеглице (*Global Refugee Forum*) одржан је први пут од 16. до 18. децембра 2019. године у Палати нација, у Женеви, Швајцарска. Домаћини скупа били су Влада Швајцарске и УНХЦР. Основ за одржавање скупа дат је у Глобалном компакту за избеглице (*Global Compact on Refugees*), усвојеном на 60. пленарној седници 73. заседања Генералне скупштине УН, одржаној 19. децембра 2018. године¹. Глобалним компактом за избеглице је предвиђено одржавање Глобалног форума за избеглице на сваке четири године², а између заседања, на сваке две године ће се одржавати састанци на високом нивоу (*high-level officials' meetings*)³, када ће се правити средњорочно разматрање питања од значаја за примену Глобалног компакта за избеглице (*mid-term review*). Предвиђено је да Глобални форум за избеглице и састанак на највишем нивоу буду кључне компоненте у праћењу примене Глобалног компакта за избеглице⁴.

Глобални компакт за избеглице је израз конкретизације Њујоршке декларације о избеглицама и мигрантима⁵ (*New York Declaration for Refugees and Migrants*) која је усвојена 2016. године, а којом су први пут свеобухватно заједнички разматрана питања избеглица и миграција, те је дошло до приближавања УНХЦР-а и Међународне организације за миграције (ИОМ), али и преузета обавеза за рад на развоју глобалних компаката у овим областима.⁶ Тако је УНХЦР-у поверено старање око креирања Глобалног

* bojantstojanovic@gmail.com

1 UN GA A/RES/73/195 (18 December 2018).

2 UN GA, Report of the United Nations High Commissioner for Refugees, Part II Global compact on refugee, Seventy-third Session, Supplement No. 12 (A/73/12 (Part II)), para. 17.

3 *Ibid.*, para. 19.

4 *Ibid.*, para. 19.

5 UN GA A/RES/71/1 (19 September 2016).

6 О усвајању Њујоршке декларације види више на интернет страници azil.rs. Доступно на: <http://azil.rs/usvajanje-njujorske-deklaracije-o-izbeglicama-i-migrantima-na-istorijskom->

компакта за избеглице, а такође је дефинисана и важна улога ИОМ-а у процесу усвајања Глобалног компакта о сигурним, уређеним и регуларним миграцијама⁷ (*Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration* /Глобални компакт за миграције).

На скупу је учествовало више од 3.000 учесника,⁸ укључујући ту и четири шефа држава и влада, и више од 90 званичника на министарском нивоу, као и представнике 55 међународних организација, 130 компанија и фондација и 250 организација цивилног друштва, спортских удружења, градова, мрежа градова и академске заједнице. Поред њих, скупу су присуствовали представници хуманитарних организација, верских група, али и представници избеглица.⁹ Том приликом, скупу су се обратили представници различитих категорија избеглица (млади, старија лица, студенти и други). Значај учешћа представника избеглица (70 избеглица из држава порекла и 30 из држава пријема) је што су и саме избеглице, као актери на које се односи Глобални компакт за избеглице и Глобални форум за избеглице, имали прилику да искажу своје ставове и учествују у креирању развоја сарадње у циљу поспешивања судбине избеглица.

Одржавању Глобалног форума за избеглице претходиле су опсежне припреме. Тако су од значаја активности предузете у оквиру Свеобухватног оквира за одговор на избегличке кризе¹⁰ (*Comprehensive Refugee Response Framework*) које су подразумевале одржавање пет тематских дискусија и шест формалних консултација одржаних током 2017. и 2018. године. Тако је преко 200 држава и других ентитета узело учешће у припремама како би се унапредио квалитет у посебним областима: подела терета одговорности, образовање, запошљавање и средства за живот, енергетика и инфраструктура, као и решења и заштита капацитета Глобалног форума за избеглице. Владе и други чиниоци одржали су 30 консултација на нивоу

---

samitu-un/.

7 UN GA A/RES/73/195 (18 December 2018). Красић Богдан (ур.) (2019). Глобални компакт о сигурним, уређеним и регуларним миграцијама. Београд: Београдски центар за људска права.

8 Републику Србију је представљао петочлани тим, од којих су три члана делегације били представници Комесаријата за избеглице и миграције. Листу учесника ГРФ види на интернет страници УНХЦР. Доступно на: <https://www.unhcr.org/5e0075dd7>.

9 Summary of participation and pledges at the Global Refugee Forum. Доступно на: <https://www.unhcr.org/5e20790e4>.

10 Свеобухватни оквир за одговор на избегличке кризе предвиђен је Анексом I Њујоршке декларације. Види пара. 2 Анекса I.

држава и региона у циљу побољшања рада Глобалног форума за избеглице, као и идентификовања могућих обећања (*pledges*) и добрих пракси.¹¹

Представници Србије изразили су приврженост Србије Глобалном компакту за избеглице. Напоменуто је да су у претходном периоду учињени посебни напори у следећим областима: индивидуализовани приступ поступку интеграције избеглица; интеграција избегличке деце и деце тражилаца азила у образовни систем Србије; оснаживање активног укључивања локалних заједница у поступак интеграције избеглица; успостављање механизма за рано и адекватно реаговање у случају хитног или масивног прилива избеглица и успостављање система процене изазова са којима се суочавају избеглице у поступку интеграције у областима запошљавања и становања. Даље, изнели су информације о томе да су власти Србије прихватиле велики број избеглица из Хрватске и Босне и Херцеговине, те интерно расељених лица са Косова и Метохије. Такође, напоменут је допринос у збрињавању избеглица посебно од интензивирања избегличко-мигрантске кризе 2015-2016. године, што се и даље чини. Изражена је спремност за сарадњу са УНХЦР-ом, и другим међународним и невладиним организацијама. Изложен је пример добре праксе регионалне сарадње Србије, БиХ, Црне Горе и Хрватске у погледу решавања питања становања избеглица. Наглашено је да је реализација једног оваквог пројекта неопходна, имајући у виду стотине хиљада избеглица и интерно расељених лица са простора бивше Југославије који немају услове за одржив повратак у своје домове, а чије одсуство из својих домова траје двадесет и више година.

Ко-сазивачи скупа су издвојили десет кључних исхода Глобалног форума за избеглице: ширење базе подршке; веће укључивање националних политика; признавање и поштовање различитости међу расељеним лицима; покретање платформе за подршку три регионална одговора на избегличке кризе; додатни фондови за одговор на избегличке кризе; проширење приступа образовању избеглица; подршка зеленој енергији и напорима за очување здраве животне средине, као и подршка развоју инфраструктуре; активно укључивање приватног сектора; проширивање доступности решења (повратак избеглица, пресељење у треће земље); покретање Групе за подршку капацитетима за азил и Глобалне академске интердисциплинарне мреже (обе настоје да на најбољи начин искористе, надограде и прошире постојеће знање и стручност у вези са различитим

---

11 Summary of participation and pledges at the Global Refugee Forum. Доступно на: <https://www.unhcr.org/5e20790e4>.

аспектима заштите избеглица и као подршка циљевима Глобалног компакта о избеглицама).¹²

Значај одржавања Глобалног форума за избеглице је изузетно велики, посебно имајући у виду да су на скупу, поред представника држава, учествовали и представници међународних организација, организација цивилног друштва, привредни и непривредни субјекти, али и представници избеглица. У складу са обавезама које су прокламоване Њујоршком декларацијом, као и Глобалним компактом за избеглице, неопходно је формирати механизме надзора испуњења ових докумената, као и мреже за сарадњу свих чинилаца који треба да допринесу реализацији Глобалног компакта за избеглице. Услед свесрдне подршке бројних чинилаца, први Глобални форум за избеглице је успешно реализован и постављен је камен-темељац за наставак сарадње међу свим чиниоцима као и проширење капацитета којима ће се реализовати одредбе Глобалног компакта за избеглице. Одржавање наредног Глобалног форума за избеглице планирано је за 2023. годину, с тим да је у 2021. години предвиђено одржавање средњорочног састанка званичника на највишем нивоу.

---

12 Види: Summary of the first Global Refugee Forum by the co-convenors, стр. 2-4.